

Murar av förtryck

Att bygga murar som ett sätt att få makt över landområden och samtidigt förtrycka människor och begränsa deras rättigheter har skett många gånger i världshistorien. Hur mycket uppmärksamhet dessa murar får beror dock på var de är belägna och vem som förespråkar dem. Få har missat USAs förra president Trumps utspel om en mur mellan USA och Mexiko. Likaså känner de flesta till Berlinmuren. Men att en 500 km lång mur fortfarande byggs i Palestina, och att en 2 700 km lång mur delar Västsahara är det färre som känner till.

En av de mest omdiskuterade historiska händelserna är resningen av Berlinmuren, muren som delade Tyskland och som kom att bli en symbol för delningen av Europa under kalla kriget. Trots det intresse som finns för denna mur och dess påverkan på oss än idag, diskuteras den västsahariska muren sällan, och dess existens är för många okänd. Likaså den mur som finns i Palestina, som när den är färdigbyggd beräknas bli 720 km lång. Men den påverkan dessa två murar har för människor går ej att ifrågasätta.

Världens längsta minfält

När Marocko ockuperade Västsahara 1975 byggdes en mur i syfte att få kontroll över området och tvinga bort de som stred för Västsaharas frihet. Muren sträcker sig idag över 2 700 km och delar Västsahara i två delar. En tredjedel av Västsahara kontrolleras av befrielseströrelsen Polisario. Den andra delen kontrolleras av Marocko.

Muren är den näst längsta i världen, efter kinesiska muren, och motsvarar sträckan från Gällivare till Luxemburg. Muren patrulleras av marockansk militär. Var femte km längs muren finns en militärbas bemannad av 100 soldater. Kostnaden för muren är cirka 3.5 miljoner euro om dagen. På den västra sidan av muren, som ockuperas av Marocko, finns stora naturresurser.

Området runt muren kallas ofta "världens längsta minfält", det är ett av de områden i världen som är mest kontaminerat av minor. På grund av sandstormar och översvämningar har landminorna spridit sig. Enligt ICBL (International Campaign to Ban Landmines) har 2 500 dödats sedan 1975, men det är en uppskattning och siffrorna kan mycket väl vara högre. Hur många som skadats eller dödats är okänt, men sedan 2008 har FN genomfört utbildningar om landminor med 75 000 barn och vuxna som bor i riskzoner. Likt Berlinmuren har muren som delar Västsahara skiljt familjer åt i decennier.

När Marocko i november 2020 försökte bygga en väg genom ett område i södra Västsahara, som kontrolleras av Polisario, startade lokalbefolkningen en fredlig protest. De påbörjade en blockad av fordon och efter ett antal veckor sköt den marockanska militären mot

den obebäpnade folkmassan. Det blev slutet på ett nästan 30 år långt eldupphör och kriget mellan Marocko och Västsahara återupptogs.

Muren som fortfarande byggs

I en annan del av världen, i Palestina, löper en ca 500 km lång mur längs med Västbanken. Ursprunget till konflikten mellan Israel och Palestina uppstod efter att staten Israel grundades år 1948. Trots att konfliktens ursprung kan spåras tillbaka till 40-talet börjades bygget av denna mur under 2000-talet och arbetet beräknas än idag inte vara färdigt, enligt vissa källor beräknas 30 % av arbetet kvarstå.

Byggnationen av muren i Palestina har väckt stor uppmärksamhet internationellt främst baserat på dess läge. Muren är belägen på Västbanken, ett område ockuperat av Israel.

Att Israel skulle ha rätt att bygga muren beslutades i internationell domstol, dock inte på den nuvarande platsen. Trots detta finns muren kvar och byggnationen fortskrider. Byggnaden av muren står i skarp opposition mot de humanitära bestämmelser som finns och är i strid mot förvärv av territorium med våld och palestiniernas rätt till självbestämmande. Muren är byggd på Palestinskt område och har skapat ett område mellan barriären och Israels officiella gränser. Inom dessa områden bor palestinier som isolerats från resten av den palestinska befolkningen, och precis som muren i Västsahara har muren längs Västbanken drivit isär familjer och försatt Palestinier på flykt.

Kränkningar av mänskliga rättigheter

De kränkningar av mänskliga rättigheter som ständigt pågår är otaliga. Murarna splittrar inte bara familjer, utan skapar begränsade möjligheter för de människor som lever vid muren. I både Västsahara och Palestina saknar människor grundläggande mänskliga rättigheter.

I både Västsahara och Palestina är yttrandefriheten kraftigt begränsad. De som går emot förtrycket straffas genom att bli misshandlade, fängslade eller anhållna. Inte sällan skadas barn i dessa sammandrabbningar. Nyligen tog marockansk polis ett 12-årigt barn och misshandlade henne i timmar, detta för att hon hade en västsaharisk flagga fastsydd på sin jacka.

I de avskärmade områdena är även möjligheterna till utbildning begränsade. Västsaharier måste studera på universitet i Marocko. En konsekvens av detta blir att den västsahariska identiteten sakta men säkert suddas ut. De kulturella arv som funnits i generationer kommer med tiden att blekna och de traditioner som färdats muntligt mellan familjer håller på att utplånas.

En av mest grundläggande rättigheter och som ofta anses vara en självklarhet är rätten till eget boende. Denna rättighet har vid ett flertal tillfällen kränkts. Bostäder beslagtas eller förstörs och människor tvingas på flykt. På Västbanken har flera palestinska hem förstörts med motiveringen att de saknade israeliskt utfärdade tillstånd, något som för palestinier är praktiskt taget omöjligt att få. Denna plundring och utdring av palestinier kan likställas med de

Marockanska myndigheternas påtryckningar att tvinga bort västsaharier. Det som pågår i dessa områden är kontinuerliga kränkningar av mänskliga rättigheter gentemot palestinier och västsaharier, vars existens sakta men säkert håller på att raderas. Detta är bara några få av alla kränkningar människorna i dessa områden får utstå.

Var avgör om kränkningar uppmärksammas

Det finns idag otaliga människorättsaktivister som trots hotbild emot sig arbetar för att uppmärksamma och förbättra situationerna för palestinier och västsaharier. Aktivisterna arbetar för att sprida budskapet och allvaret av det som pågår i internationella medier.

Men trots de allvarliga brotten mot mänskliga rättigheter i Palestina och Västsahara är den internationella kännedomen låg. Få känner till de kränkningar som äger rum och de murar som delar människor. En mur som fick uppmärksamhet i media var dock den förre amerikanska presidenten Donald Trump och hans mur mot Mexiko. Likaså Berlinmuren, som tidigare nämnts, som kommit att vara en av de mest avgörande händelser i vår europeiska historia. Detta trots att den marockanska muren är 16 gånger längre än Berlinmuren, och att konflikten mellan Palestina och Israel har pågått i 73 år. I frågan om Palestina och Västsahara blir det därav tydligt att rätten till grundläggande mänskliga rättigheter är en fråga om var du bor.

Emmaus Stockholm

19 April 2021